

Liikenne- ja viestintäministeriö pyysi lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölain säätämiseksi. Lausuntoa pyydettiin 294 eri taholta (joukossa mm. kaikki teleyritykset). Lausunto saatiin yhteensä 49 taholta. Tietosuojavaltuutettu ja Suomen Satamaliitto totesivat lausunnoissaan, ettei niillä ole lausuttavaa asiassa.

Tähän yhteenvetoon on koottu teemoittain huomioita ja parannusehdotuksia, joita lausunnonantajat ovat esitysluonnosta koskien esittäneet.

Lausunnonantajat ovat pitäneet esitystä lähtökohtaisesti tarpeellisena ja perusteltuna. Esitetyn lainsäädännön tavoitteet alentaa nopeiden sähköisten viestintäverkkojen rakentamiskustannuksia ja edistää yhteiskunnan toiminnan kannalta keskeisiin infrastruktuuriverkkoihin liittyvää yhteistoimintaa ovat saaneet lausuntokierroksella laajaa kannatusta. FiCom ry:n sekä TeliaSonera Finland Oyj:n (Sonera) mukaan lain tavoitteen olisi tarkoituksenmukaista ilmetä perusteluiden ohella myös pykälästä. Elisa Oyj ja DNA Oy ilmoittavat yhtyvänsä FiCom ry:n asiassa antamaan lausuntoon tältä ja myös sen muilta osin.

Lakiehdotukseen kriittisesti suhtautuneet lausunnonantajat pitävät kansallista lisäsääntelyä sen sijaan tarpeettomana ja paikoin direktiivin vastaisena. Uusien velvoitteiden asettamista ei pidetä hallitusohjelman normien purkamiseen ja uusien normien annosta pidättäytymiseen tähtäävien tavoitteiden mukaisena.

1. Lain soveltamisala

Vastavuoroisuus

Lausunnonantajat ovat pitäneet tärkeänä, että yhteiskäyttöä ja -rakentamista koskevat oikeudet ja velvollisuudet koskevat vastavuoroisesti lain soveltamisalaan kuuluvia verkkotoimijoita. Työ- ja elinkeinoministeriö, Viestintävirasto, Helen Oy, SYKE, Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä, Energiavirasto, Lapin ELY -keskus, Pohjois-Suomen aluehallintovirasto, Helsingin seudun liikenne (HSL), Helsingin kaupunki, Suomen Yrittäjät, STUL ry, ja Suomen Seutuverkot ry ovat kaikki kannattaneet esitettyä mallia oikeuksien ja velvollisuuksien vastavuoroisuudesta.

Oikeuksien ja velvollisuuksien vastavuoroisuuden nähdään edistävän parhaiten verkkotoimijoiden yhteistyöhalua ja siten yhteiskäyttöä ja yhteisrakentamista. Toiminnan vastavuoroisuudella uskotaan myös saavutettavan kustannusetuja. Helen Oy:n mukaan tasapuolisen kohtelun periaate on niin tärkeä, että vastavuoroisuus tulisi kirjata yleisperusteluiden lisäksi myös soveltamisalaa koskeviin perusteluihin. Myös Helsingin kaupunki ja HSL esittävät vastavuoroisuuden huomioimista esitysluonnoksessa vielä entistä selkeämmin.

PALTA ry tuo lausunnoissaan esille, että esitysluonnoksessa ehdotetaan direktiivin soveltamisalaa laajempaa mallia juuri tältä osin. Ottaen huomioon yrityksille lakiehdotuksesta seuraavat lisävelvoitteet PALTA ry katsookin, että luonnoksen taloudellisista vaikutuksista tulisi laatia mahdollisuuksien mukaan tarkempi lisäselvitys ennen kuin päätetään direktiiviä pidemmälle menevästä kansallisesta lisäsääntelystä.

Viestintäverkkotoimijoita koskevat soveltamisalan rajaukset

Helen Oy kannattaa perusteluihin sisältyvää täsmennystä siitä, että yhteistoiminnan toisena osapuolena tulee aina olla viestintäverkko. Myös työ- ja elinkeinoministeriö pitää perusteltuna tätä soveltamisalaratkaisua. Puolustusministeriön mukaan lain soveltamisen kannalta olisi kuitenkin selkeämpää, että asia ilmenisi suoraan jo itse säädöstekstistä.

Viestintäviraston näkemyksen mukaan nopeiden laajakaistayhteyksien leviämisen edistämiseksi on ensiarvoisen tärkeää, että yhteisrakentamislaki soveltuu myös viestintäverkkotoimijoiden väliseen yhteistoimintaan. Myös Elisa Oyj pitää kannatettavana, että sääntelyä sovelletaan ehdotetulla tavalla teleoperaattoreiden välisiin suhteisiin. Sen sijaan TeliaSonera Oyj:n näkemyksen mukaan teleyritysten väliset suhteet käyttöoikeuden luovutustilanteissa tulisi rajata lain soveltamisalan ulkopuolelle. Laajentamalla sääntelyä kansallisesti lisätään sen mukaan tarpeettomasti sääntelyä toimivilla yhteiskäytön markkinoilla. Yritysten välinen kaupallinen sopiminen tulisikin olla sen mukaan ensisijaista.

Turvallisuusverkkotoimintaa koskeva rajaus

Ehdotetun yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölain turvallisuusverkkotoimintaa koskevan rajauksen osalta puolustusministeriö toteaa, että TUVE-lain soveltamisalan ulkopuolelle jää eräitä puolustusvoimien operatiivisia viestintäverkkoja. Yleinen tai kansallinen turvallisuus tai kriittisen infrastruktuurin turvallisuus lain soveltamispoikkeuksina käsittävät kuitenkin puolustusministeriön näkemyksen mukaan myös mainitut puolustusvoimien viestintäverkot ja maanpuolustuksen kannalta kriittisen fyysisen infrastruktuurin. Tästä huolimatta puolustusministeriö kuitenkin katsoo, että lakia olisi perusteltua täsmentää siten, että puolustusvoimien viestintäverkot olisivat yksiselitteisesti lain soveltamisalan ulkopuolella. Yleisesti ottaen puolustusministeriö pitää ehdotuksessa olevia lain soveltamisalan rajoituksia kansallisen turvallisuuden kannalta perusteltuina ja sellaisina, että ne käsittävät myös maanpuolustuksen etujen turvaamisen. Valtiovarainministeriö korostaa esitettyä soveltamisalarajauksia ja pitää välttämättömänä, että julkisen hallinnon turvallisuusverkkotoiminnasta annetun lain soveltamisalaan kuuluva turvallisuusverkkotoiminta rajataan lain soveltamisalan ulkopuolelle. Lisäksi Finavia Oyj esittää lain soveltamisalan rajoittamista edelleen siten, että turvallisuusverkkotoiminnan ohella lentoasema- ja lennon varmistuspalveluiden toteuttamiseen tarkoitettu verkkotoiminta rajautuu lain soveltamisalan ulkopuolelle.

Muut lain soveltamisalaa koskevat lausunnot

Oikeusministeriön mukaan yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölain soveltamisala hahmottuu 1 §:ssä epäselvästi ja epätasaisesti edellä kuvattujen vastavuoroisuuden sekä viestintäverkkojen yhteistoimintaa koskevilta osin. Lisäksi oikeusministeriön mukaan nyt ehdotetun lain suhde eri verkkotyyppejä koskevaan erityislainsäädäntöön kaipaa selvennyksiä. Jatkovalmisteluissa tulisi ministeriön mukaan selvittää myös, voitaisiinko vähäiseen käyttäjämäärään kohdistuvaa, alueellisesti suppeaa ja taloudellisesti vähämerkityksellistä toimintaa koskevaa soveltamisalan rajauksia täsmentää. Lain soveltamisalaan liittyen oikeusministeriö vaatii myös, että lainsoveltamisalaan kuuluvien verkkotyyppien täsmentämistä lain tasolla.

Lisäksi Vantaan kaupunki, Kiinteistöliitto, Kuntaliitto, Maanmittauslaitos, Kaasuyhdistys sekä Helen Oy ovat esittäneet soveltamisalaa koskevia yksityiskohtaisia tarkennuksia ja huomautuksia omiin toimialoihinsa liittyen. Erityisesti tiettyjen verkkojen soveltuvuudesta yhteistoimintaan ovat lausuneet Liikennevirasto, Helsingin kaupunki ja Fibgrid Oy.

2. Yhteisrakentaminen ja yhteiskäyttö

Yhteiskäytöstä ja yhteisrakentamisesta kieltäytymisen perusteet

Lausunnonantajat pitävät tärkeänä, että verkkotoimijoiden velvoitteeseen suostua yhteistoimintaan on esitysluonnoksessa otettu eräitä rajoituksia. Suomen Yrittäjät korostaa vielä, että kaikista poikkeuksista ja rajoituksista omaisuuden suojaan säädettäisiin täsmällisesti ja tarkkarajaisesti siten, että omaisuuden suojaan puuttuminen on mahdollisimman tarkasti rajattua. Omaisuuden suojaan liittyvien oikeusturvakysymysten selvittäminen on aina tehtävä tapauskohtaisesti verkkotoimijan omistaman infrastruktuurin kannalta, mutta sen lisäksi myös huomioiden mahdolliset vaikutukset sen alueen tai rakennuksen omistajan omaisuuden suojaan, jossa kyseinen verkkotoimijan infrastruktuuri sijaitsee.

Kiinteistöliitto pitää yleisesti hyvänä, että verkkotoimijan velvoitteeseen suostua fyysisen infrastruktuurin yhteiskäyttöön on otettu esitysluonnoksessa mainittuja rajoituksia. Kilpailu- ja kuluttajaviraston mukaan mahdollisuus kieltäytyä yhteiskäytöstä infrastruktuurin oman käyttötarpeen vuoksi sekä olla luovuttamatta tietoja tilanteesta, jossa se vaarantaisi yrityksen ja tai liikesalaisuuksia on dynaamisen kilpailun säilymisen kannalta erityisen perusteltua. Liikennevirasto kuitenkin huomauttaa, että yhteiskäyttöpöynnöstä kieltäytymisen perusteena olevasta kohtuullisesta tulevasta tarpeesta olisi hyvä esittää jonkinlaisia peruseriaatteita.

Oikeusministeriö kiinnittää lausunnossaan huomioita siihen, että nykyisellään yhteiskäyttöä koskeva sääntely mahdollistaa sen, että yksityinen taho arvioi yleisen ja kansallisen turvallisuuden vaarantumisen, koska yhteiskäytöstä sovittaessa asia ei ohjautu lainkaan viranomaisen arvioitavaksi. Tätä ministeriö ei pidä asianmukaisena. Helen Oy:n mukaan on tärkeää, että yritysten omistamat, yhteiskunnalle kriittiset infrastruktuurit pystytään pitämään erillään yhteiskäytön velvoitteista. Yhtiö

esittääkin yhteiskunnalle kriittisten verkkojen turvallisuuden lisäämistä kieltäytymisperusteeksi yhteiskäyttöä koskevaan 3 §:ään.

Soneran mukaan perusteluja tulisi tarkentaa siten, ettei yhteisrakentamispyyntöön tarvitse suostua, jollei yhteisrakentaminen alenna kustannuksia erillirakentamisen arvioituihin kustannuksiin nähden. Elenia Oy yhtyy Soneran näkemukseen toteamalla, että yhteisrakentamisen tulee johtaa kaikkien osapuolien kustannusten alenemiseen erillirakentamiseen verrattuna. Helen Oy korostaa lausunnossaan sitä, ettei lain soveltamisesta saa aiheutua kustannusten siirtymistä viestintätoimialalta muille toimialoille. Lisäksi yhtiön mukaan erityisen tärkeää on mahdollisuus kieltäytyä yhteisrakentamisesta kriittisen infrastruktuurin turvallisuuden takaamiseksi. Oikeusministeriö vaatii kriittisen infrastruktuurin määritelmän sisällyttämistä lakiin. Lisäksi oikeusministeriö ehdottaa kieltäytymisperusteita täydennettäväksi rakentamishankkeen merkittävää viivästymistä koskevalla perusteella.

Kiinteistöliitto pitää hyvänä vähäistä rakennushanketta koskevaa kieltäytymisperustetta. Liikennevirasto toivoo tähän kieltäytymisperusteeseen tarkennusta ja esittää hallituksen esitykseen lisättäväksi jonkinlaiset suuntaviivat sille, mitä tarkoitetaan rakennustyön vähäisyydellä. Elenia Oy:n mukaan muutaman viikon toimitusajalla rakennettavat kohteet, tulisi tulkita lähtökohtaisesti vähäisiksi rakennustöiksi, joihin ei sovelleta yhteisrakentamisvelvollisuutta.

Yhteisrakentamista koskeviin kieltäytymisperusteisiin liittyen oikeusministeriö kiinnittää lausunnossaan vielä huomioita siihen, että esitys näyttää mahdollistavan osapuolten keskinäisen sopimisen yhteisrakentamista koskien ilman, että lupaviranomainen arvioi asiaa lainkaan. Tämän tulisi huomioida asian jatkokäsittelyssä ja laissa tulisikin turvata se, että yhteisrakentamishanke tulisi aina viranomaisen harkittavaksi.

Yhteiskäyttö- ja yhteisrakentamispyyntöön liittyvä kohtuullisuusarviointi

Oikeusministeriö toteaa yhteisrakentamispyyntöä koskevien kieltäytymisperusteiden jäävän osittain kohtuullisuusarvioinnin varaan, eivätkä lakitekstissä luetellut perusteet siten sääntelevä kieltäytymisperusteita tyhjentävästi. Ministeriö esittää kohtuullisuusarvioinnin alaa supistettavaksi. Tämän toteutumiseksi ministeriö ehdottaa muutamia lisäyksiä kieltäytymisperusteisiin.

Kohtuullisuusarviointiin kiinteästi liittyvään hinnoitteluun ja sen kohtuullisuuteen liittyen FiCom ry esittää perustelujen täsmentämistä siten, että hintatason kohtuullisuutta arvioitaisiin – niin yhteiskäytön kuin – rakentamisenkin osalta – ensisijaisesti kaupallisesti määräytyvällä perusteella. Yritysten välisen kaupallisen sopimisen tulisi olla FinCom ry:n mukaan aina ensisijaista ja vain tilanteissa, joissa kaupallisesti määräytyvää hintatasoa ei ole saatavissa, voitaisiin käyttää muita arviointikeinoja. Sonera esittää vastaavan tarkennuksen tekemistä nimenomaisesti 3 §:n perusteluihin. Yhtiö ei ylipäätään tue ehdotuksen mukaista hintasääntelyä. Helsingin kaupunki katsoo, että pyynnön kohtuullisuutta arvioitaessa tulee voida ottaa huomioon hintatekijöiden lisäksi myös yleiseen etuun liittyvät tekijät. Helenin näkemysten mukaan yhteiskäytön hinnoittelussa olisi taas huomioitava eri toimialojen rakentamisen erityispiirteet sekä turvallisuusvaatimukset.

Yhteiskäyttö- ja yhteisrakentamispyyntöön vastaamiselle asetetut aikarajat

Vantaan kaupunki pitää lakiesityksessä asetettuja yhden kuukauden määräaikoja yhteiskäyttö- ja yhteisrakentamispyyntöön vastaamiselle liian lyhyinä. Kaupunki mukaan mahdollisuutena on, että lähellä rakentamisajankohtaa syntyvät erimielisyydet siirtäisivät infrastruktuurin rakentamista epäsuotuisaan vuodenaikaan aiheuttaen siten välillisiä ja välittömiä kustannuksia eri toimijoille. Elenia Oy yhtyy Vantaan kaupungin näkemukseen ja ehdottaa kahden kuukauden vastaamisaikaa yhteiskäyttöpyynnölle.

3. Tietopalvelu

Tietopalvelun tuottajan valinta

Tietopisteen tehtävien keskittäminen yhteen paikkaan on saanut laajaa kannatusta lausunnonantajien keskuudessa. Suomen Yrittäjien mukaan tehokkaan palvelutuotannon kannalta olisi kuitenkin perusteltua harkita myös sitä vaihtoehtoa, että pyrittäisiin säilyttämään toimijoilla mahdollisuus valita taho, jolta verkkotietoa haetaan.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto, Rakennusteollisuus ry, Erillisverkot Oy, SYKE, Viestintävirasto, Maanmittauslaitos, Suomen Kiinteistöliitto ja Espoon kaupunki pitävät Johtotieto Oy:n valintaa tietopalvelun tuottajakasi perusteltuna ratkaisuna. Valtion omistama Johtotieto Oy nähdään erityisesti turvallisuuden ja huoltovarmuuden kannalta perusteltuna valintana tähän tehtävään. Sen sijaan työ- ja elinkeinoministeriö, valtiovarainministeriö, Keypro Oy, Vesilaitosyhdistys, Kuntaliitto, Helen, FiCom ry, Finnet -liitto, Vantaan kaupunki, Suomen Yrittäjät ry, Suomen-asunto-osakkeenomistajat ry, Energiavirasto, Keskuskauppakamari ja Energiateollisuus ry suhtautuvat lausunnoissaan kriittisemmin tähän valintaratkaisuun. Keskeisenä ongelmana nähdään Johtotieto Oy:n toimiminen kilpailuilla markkinoilla muun muassa sijaintitietopalveluiden tuottamisen ja näyttöpalvelun osalta. FiCom ry:n, Keskuskauppakamarin Vesilaitosyhdistyksen, Kuntaliiton, Omakotiliiton ja Keypro Oy:n mukaan tietopalvelun tuottajan tulisi olla riippumaton toimija, joka ei kilpaile markkinoilla. Myös työ- ja elinkeinoministeriön näkemyksen mukaan selkeintä olisi, jos tietopisteenä toimisi viranomaisen tai yritys, joka ei toimisi läheisillä kilpailuilla markkinoilla.

Toisaalta Kilpailu- ja kuluttajavirasto taas katsoo, ettei Johtotieto Oy toimi lakiehdotuksen mukaisia tehtäviä hoitaessaan kilpailuilla markkinoilla, eikä tämän tehtävän hoitoon vaikuta siten lähtökohtaisesti sisältyvän kilpailuneutraliteettia vaarantavia piirteitä. Virasto tuo lausunnossaan kuitenkin myös esille mahdollisuuden siitä, että Suomen Erillisverkot Oy tai sen tytäryhtiöt mukaan lukien Johtotieto Oy voivat nykyisin tai tulevaisuudessa toimia joillain kilpailuilla markkinoilla, joilla ne voisivat hyödyntää tietopisteen hoitamiseen liittyviä resursseja. Kilpailu- ja kuluttajaviraston ohella työ- ja elinkeinoministeriö, Keskuskauppakamari sekä Energiavirasto huomauttavat, ettei yksittäisen yrityksen pitä saada sellaista asemaa, että se monopolin kautta saatavan edun turvaamana voisi kilpailla samoilla tai läheisillä markkinoilla muiden toimijoiden kanssa.

Kuntaliitto ja Vantaan kaupunki tuovat lausunnoissaan esille, että ehdotetulla sääntelyllä luotaisiin monopoli yhdelle toimijalle, mikä ei niiden näkemyksen mukaan ole kilpailupolitiikan mukaista. Myös Suomen Yrittäjät ry toteaa lausunnossa, että lainsäädäntöön perustuvaa monopolia tulisi välttää. Vaikka osa tietopalvelun tehtävistä saattaa olla sellaisia, että niitä voidaan pitää perustuslain 124 §:n tarkoittamina julkisina hallintotehtävinä, ei se ole sellaisenaan lausunnonantajan mukaan peruste koko tietopalvelun monopolisointiin. Suomen Seutuverkot Oy ei ota kantaa palveluntarjoajaan, mutta pitää tärkeänä, että sijaintitietoihin liittyvät palvelut ovat vapaan kilpailun piirissä.

Viestintävirasto on sitä mieltä, että myös muu kuin viranomaistaho voi toimia tietopalveluna. Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry taas toteaa lausunnossaan, että tietopisteen keskeinen julkinen hallintotehtävä tulee pidättää viranomaisella. Valtiovarainministeriö ei ota kantaa siihen, voiko jokin muu kuin viranomaistaho toimia tietopalvelun tuottajana, mutta ministeriö esittää perusteluja täydennettäväksi siltä osin kuin siinä arvioidaan julkisen hallintotehtävän antamista muulle kuin viranomaiselle. Ministeriön käsityksen mukaan perustuslaki edellyttää perusteellisempaa vertailua siitä, miksi lakisääteinen tehtävä on tarkoituksenmukaista antaa yhtiön, ei viranomaisen tehtäväksi.

Energiateollisuus, valtiovarainministeriö ja Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry ovat lisäksi käsitelleet lausunnoissaan sitä, mikä merkitys valtion omistajan ohjauksella on Johtotieto Oy:n toimintaan.

Johtotiedon sijaan Erillisverkko Oy:ä tietopalvelun tuottajaksi ovat esittäneet Vesilaitosyhdistys, Kuntaliitto, Helen Oy sekä Energiateollisuus ry. Keypro Oy esittää ensisijaisesti tehtävän antamista viranomaiselle ja toissijaisesti Erillisverkot Oy:lle.

Eräät lausunnonantajat (Kilpailu- ja kuluttajavirasto, valtiovarainministeriö, työ- ja elinkeinoministeriö, Keskuskauppakamari ja Keypro Oy) toivat lausunnoissaan myös esille, että perusteluja tulisi tarkentaa sen osalta, miksi juuri Johtotieto on valittu tietopalvelupisteeksi. Keypro Oy:n kantana on, että hallituksen esityksessä tulisi ensisijaisesti määrittää kriteerit keskitetyn tietopalvelun toteuttajalle. Lausunnoissa toivottiin yleisemminkin esitysluonnokseen täydennystä koskien tietopalvelun tuottajan valintaa ja valinnasta aiheutuvia vaikutuksia. Työ- ja elinkeinoministeriö muun muassa toteaa, että esityksen taloudelliset vaikutukset -kohdassa olisi hyvä käsitellä tietopalvelun tarjoajan valinnan arvioituja vaikutuksia muille yrityksille.

Toiminnan järjestäminen

Valtiovarainministeriö huomauttaa lausunnossaan, ettei perusteluista ilmene, saako Johtotieto Oy tuottaa liiketaloudellista voittoa sille lain mukaan kuuluvien tehtävien hoitamisessa tai onko yhtiön erotettava

laissa tarkoitettu toiminta muusta toiminnasta. Keskuskauppakamari ja FiCom ry ovat sitä mieltä, ettei keskitetyn tietopalvelun tuottaja saisi tuottaa voittoa lakisääteisiä tehtäviä hoitaessaan.

Valtiovarainministeriö toteaa myös, ettei esitysluonnoksessa arvioida lainsäädännön Johtotieto Oy:lle aiheuttamia kustannuksia, eikä perusteluista ilmene, maksetaanko kustannukset joltakin osin valtion varoista. FiCom ry:n ja Keypro Oy:n mukaan tietopalvelun tuottajan toiminta tulisi rahoittaa valtion varoista.

Vesilaitosyhdistys, Kuntaliitto ja Energiateollisuus ry esittävät, että monopolitoiminta on erotettava selvästi kilpailusta toiminnasta. Keypro Oy:n mukaan keskitetyn tietopalveluntuottajan toimintaa tulisi rajoittaa siten, ettei se saa tarjota muita palveluita perustuen lain nojalla saamiinsa johtotietoihin. Suomen Erillisverkot -konsernin kantana on, että Johtotieto Oy:n pitäisi voida sijaintitietopalveluiden lisäksi tuottaa edelleen myös muita kaupallisia palveluita, kuten näyttöpalveluita.

Tietopalvelun hinnoitteluun ja hintojen perimiseen ovat lausunnoissaan ottaneet kantaa työ- ja elinkeinoministeriö, Rakennusteollisuus ry, Keskuskauppakamari, FiCom ry sekä Suomen Yrittäjät.

Lisäksi SYKE esittää tietopalvelun järjestämistä sellaiseksi, että infrastruktuuritiedot liitettäisiin osaksi laajempaa yhteiskunnan tietovarantoa, jolloin tietoa voisivat hyödyntää muutkin tahot kuin verkkotoimijat. Aineisto tulisivat pystyä saattamaan sellaiseen lainsäädännön mahdollistamaan muotoon, että se hyödyntää mahdollisimman laajaa toimijajoukkoa. Omakotiliiton mukaan myös kuluttajan pitäisi voida saada tiedot suunnitteilla tai rakenteilla olevasta infrastruktuurista.

Keskitetyn tietopalvelun tuottamisen valvonta ja sääntely

Valtiovarainministeriön mukaan jatkovalmisteluissa olisi arvioitava, tulisiko Viestintäviraston määräysenantovaltuutta laajentaa kattamaan myös Johtotiedolle säädettyä oikeutta rajoittaa tietojen antamista. Lisäksi valtiovarainministeriö toteaa, ettei luonnoksesta selvästi ilmene, valvooko Viestintävirasto tietopisteen asiakasmaksujen määräytymistä. Työ- ja elinkeinoministeriön mukaan perusteluissa olisivat syytä nimenomaisesti mainita, että Viestintävirasto valvoo myös tietopalvelun hinnoittelua. Myös Keskuskauppakamari, Energiateollisuus ry sekä Keypro Oy kiinnittävät lausunnoissaan huomiota tietopalvelun tuottamisen valvontaan.

Puolustusministeriö esittää Johtotieto Oy:n palveluksessa olevaan henkilökuntaan sovellettavia säännöksiä täydennettäväksi turvallisuus selvitystä koskevalla momentilla vastaavalla tavalla kuin TUVE - lain 20 §:n 2 momentissa on säädetty. Oikeusministeriö ja valtiovarainministeriö korostavat lausunnoissaan, että Johtotieto Oy:n tulee noudattaa hallinnon yleislakeja, kuten arkistolakia, mikä tulee ottaa huomioon lain jatkovalmistelussa. Suomen Asunto-osakkeen omistajat ry korostaa vastuusäännösten huomioimista jatkovalmistelussa. Työ- ja elinkeinoministeriö taas tuo launnonssaan esille, että jatkovalmisteluissa tulisi myös huomioida eräitä yrityksiä koskevasta taloudellisen toiminnan avoimuus- ja tiedonantovelvollisuudesta annetun lain erilliskirjanpito velvollisuutta koskevat säännökset, mikäli yrityksellä olisi po. toiminnon lisäksi myös muita toimintoja.

Viestintävirasto esittää, että tietopalvelun olisi ilmoitettava viipymättä Viestintävirastolle, jos sen palveluun kohdistuu tai sitä uhkaa merkittävä tietoturvaloukkaus taikka muu tapahtuma, joka estää tietopalvelun toimivuuden tai merkittävästi häiritsee sitä. Virastolla ei ole ilman lain tasoista valtuutusta mahdollisuutta määrätä ilmoitusvelvollisuudesta. Jotta ilmoitusvelvollisuudesta saataisiin käytännössä toimiva, tulisi Viestintäviraston määräysenantovaltuuksia koskevaan pykälässä (11§) säätää sille oikeus antaa määräyksiä siitä, milloin ilmoitus on annettava sekä ilmoituksen sisällöstä, muodosta ja toimittamisesta.

Kieltäytyminen tietojen antamisesta

Viestintävirasto pitää hyvänä sitä, että tietopalvelu voi tietyin edellytyksin kieltäytyä tietojen antamisesta, sillä niiden väärinkäyttömahdollisuus on olemassa. Virasto ehdottaa kuitenkin pykälätekstiä selkeytettävän siten, että tietopalvelulla olisi kieltäytymisoikeuden lisäksi myös oikeus rajoittaa tietojen antamista. Lisäksi Viestintävirasto esittää ehdotusta täydennettävän siten, että tietopalvelusta tietoja voitaisiin pyytää ainoastaan rakentamis- ja suunnittelutarkoituksessa ja tietoa saaneen olisi oikeus käyttää saamia tietoja vain siihen tarkoitukseen, johon ne on annettu.

Puolustusministeriö pitää tärkeänä, että puolustusvoimilla olisi mahdollisuus olla mukana arvioimassa kansallisen turvallisuuden ja maanpuolustuksen edun kannalta tärkeitä 5 §:n tarkoittamia tietopyyntöjä ja antaa lausuntonsa asiassa. Ministeriön lausunnon mukaan puolustusvoimilla tulisi olla myös mahdollisuus viedä asia Viestintäviraston ratkaistavaksi tilanteissa, jossa 5 §:n tarkoittamien tietojen antamisen voidaan arvioida vaarantavan yleistä tai kansallista turvallisuutta taikka maanpuolustuksen etua.

Myös Vesilaitosyhdistys korostaa launnessaan tietopalvelun tuottajan mahdollisuutta rajoittaa tiedon antamisesta yleisen ja kansallisen turvallisuuden perusteella. Vesilaitosyhdistys katsoo vesijohtoverkkojen olevan kriittistä infrastruktuuria, jota koskevan tiedon antamisessa tulee noudattaa erityistä varovaisuutta. Helen taas esittää, että tietopalvelun tuottaja olisi velvoitettava huomioimaan verkkotoimijoiden näkemykset tiedon kriittisyydestä ja luovutusrajoituksista. Tietojen saantioikeuden ulkopuolelle tulisi sen mukaan rajata myös sellainen infrastruktuuri, joka ei sovellu käytettäväksi yhteisrakentamiseen ja -käyttöön.

Verkkotoimijoiden ja julkisorganien tiedonantovelvollisuus

Espoon, Vantaan ja Helsingin kaupunkien sekä Kuntaliiton ja Vesihuoltoyhdistyksen launnessa todetaan tiedonantovelvollisuuden täyttämisen aiheuttavan ylimääräisiä kustannuksia velvollisuuden piirissä oleville toimijoille. Tähän liittyen ympäristöministeriö huomauttaa launnessaan, ettei esityksessä ole arvioitu tiedonantovelvollisuudesta kunnallisille organisaatioille aiheutuvia taloudellisia vaikutuksia.

Oikeusministeriön mukaan verkkotoimijan tiedonantovelvoitetta tulisi rajata koskemaan vain toimijan oman toiminnan tietoja. Helsingin kaupunki taas esittää ilmoitusvelvollisuuden rajaamista hankkeiden ajoituksen ja laajuuden suhteen. Lisäksi kaupunki korostaa, että yhteiskunnalle kriittiseen infrastruktuuriin liittyvän verkkotiedon käsittelyyn ja luovuttamiseen on kiinnitettävä huomiota ja tältä osin rajoittaa toimijoiden velvollisuutta luovuttaa tietoa. Ympäristöministeriö taas huomauttaa, että tieto suunnitelluista rakennustöistä ei ole julkista ennen rakennus- tai toimenpidehakemuksen tekemistä tai ilmoituksen jättämistä, ja että suunnitteluvaiheen tieto on usein yritystoiminnan kannalta salassa pidettävää. Ministeriön mukaan tiedonantovelvoitetta ei tulisikaan asettaa vielä tällaisen tiedon osalta vaan liittyy velvoite vain hakemusten tai ilmoitusten sisältämään ja julkiseen tietoon. Myös HSL ja Liikennevirasto esittävät launnessaan huomioita tiedonantovelvollisuuden laajuudesta.

Tiedonantovelvollisuutta ehdotetaan toteutettavaksi rajapintayhteytenä. Vantaan kaupungin, Vesihuoltoyhdistyksen ja Kuntaliiton mukaan lähtökohtana tulisikin olla se, että verkkotoimijat eivät anna tietoja vaan sallivat tiedon hakemisen avoimen rajapinnan kautta. Energiateollisuus ry:n lausunto tukee tätä ehdotusta. Myös Espoon ja Helsingin kaupungit esittävät, että keskitetyn tietopalvelun edellyttämä tiedonsaanti voitaisiin toteuttaa rajapintayhteytenä.

4. Lain valvonta ja erimielisyyksien ratkaiseminen

Viestintäviraston rooli

Useat lausunnonantajat pitävät Viestintävirastoa oikeana tahona riidanratkaisuelimeksi. FiCom ry:n mukaan Viestintävirastolla on parhaat toimintaedellytykset nykyisistä viranomaisista toimia niissä tilanteissa, joissa mukana on teleyritys. Luonnoksen mukaisen toiminnan rahoituksen järjestäminen valtion varoista on sen mielestä kannatettavaa. Finnet -liiton mukaan Viestintäviraston valinta riitojen ratkaisijaksi on myönteinen seikka, koska virasto tuntee televerkot ja osaa määritellä syrjimättömät ehdot ja hinnat. Myös työ- ja elinkeinoministeriö, Viestinnän keskusliitto, Suomen Yrittäjät ry, Suomen Kiinteistöliitto ry sekä Energiavirasto toteavat Viestintäviraston soveltuvan hyvin riidanratkaisuelimeksi. Sen sijaan Suomen Asunto-osakkeen omistajat ry vastustaa vahvasti esitysluonnosta tältä osin ja esittää riidanratkaisutehtävän varaamista tuomioistuimelle. Viestintävirasto korostaa taas omassa launnessaan toimialojen keskinäisen yhteistyön merkitystä. Asian tulisi voida viraston mukaan saattaa viranomaisen ratkaistavaksi vasta viimesijaisena keinona, kun yhteistyöstä ei päästä muutoin sopimukseen.

Vantaan kaupunki toivoo, että ratkaisuprosessien sujuvuuteen kiinnitetään erityistä huomiota ja että asiaan kohdennetaan riittävästi henkilö- ja muita resursseja, jotta erimielisyyksien käsittelyajat pysyvät kurissa. Finnet -liitto taas toteaa launnessaan, ettei Viestintävirastolle ei ole tarpeen osoittaa

lisäresursseja ehdotetun lain vuoksi. Yhteisrakenntamislain mukaisten tehtävien hoito ei Viestintäviraston oman näkemyksen mukaan ole kuitenkaan mahdollista viraston nykyisillä resursseilla ja se pitää esitettyä arviota resurssien lisätarpeesta alimitoitettuna. Viestintävirasto kannattaa ehdotusta lisäresurssitarpeen rahoittamisesta valtion budjetista.

Oikeusministeriö on lausunnossaan esittänyt muutamia tarkennuksia Viestintäviraston valvonta- ja riidanratkaisutehtävää koskevaan 8 §:ään.

Asiantuntijatyöryhmä

Myös riidanratkaisun tueksi asetettavaan asiantuntijatyöryhmään suhtaudutaan myönteisesti. Lausuntojenantajat kokevat työryhmän takaavan riittävän asiantuntemuksen eri verkostojen erityispiirteistä.

Lausunnonantajat ovat esittäneet monipuolisesti näkemyksiään asiantuntijaryhmän kokoonpanosta. Viestintävirasto pitää tärkeänä, että sille varataan mahdollisuus työryhmän jäsenten nimeämiseen kussakin yksittäistapauksessa erikseen. Puolustusministeriön mukaan on taas perusteltua, että puolustusvoimat olisi edustettuna asiantuntijatyöryhmässä, tai että minimissään asiantuntijatyöryhmän olisi kuultava puolustusvoimia yleistä tai kansallista turvallisuutta taikka maanpuolustuksen etua koskevista asioista. Vantaan kaupunki taas näkee erittäin tärkeänä, että asiantuntijaryhmään otetaan mukaan suurten kaupunkien ja Kuntaliiton edustus. Helsingin kaupunki katsoo, että kaupunkiympäristöön liittyvien erityiskysymysten ratkaisemiseen tarvittava asiantuntemus tulee ottaa huomioon asiantuntijaryhmän kokoonpanossa. Suomen Kiinteistöliitto ry toteaa lausunnossaan olevansa valmis pyydettyä osallistumaan asiantuntijatyöryhmän toimintaan.

Työryhmän pysyvyyden osalta Viestintävirasto toteaa, ettei se pidä tarpeellisena pysyväisluonteisen työryhmän perustamista ja että lähtökohtana tulisi olla, että virasto arvioi tapauskohtaisesti tarpeen työryhmän nimeämiseksi. Sen sijaan Helen Oy:n mukaan Viestintäviraston tulisi asettaa työryhmä aina, kun riitatilanteisiin haetaan ratkaisua. Näin jokaisessa riitatilanteessa pystytään sen mukaan varmistamaan riittävän laaja-alainen asiantuntemus päätöksenteon tueksi.

Oikeusministeriön mukaan säännökset asiantuntijatyöryhmän rikosoikeudellisesta virkavastuusta ja vahingonkorvausvastuusta ovat tarpeellisia. Sen sijaan asiantuntijatyöryhmän jäseniin sovelletaan jo lähtökohtaisesti hallinnon yleislakeja, minkä vuoksi viittaukset näihin lakeihin voidaan oikeusministeriön mukaan poistaa pykälästä. Lopuksi oikeusministeriö toteaa vielä, että asiantuntijaryhmän tosiasiallinen merkitys Viestintävirastoa avustavana ja asiantuntemusta täydentävänä elimenä saattaa puoltaa toimielimen yleisten perusteiden sääntelyä lain tasolla, vaikka sen tehtäviin ei oikeusministeriön näkemyksen mukaan näyttäisi kuuluvan julkisen vallan käyttöä.

Viestintäviraston tiedonsaantioikeus ja määräysenantovaltuus

Koska tietopalvelu tulee sisältämään myös tietoja, joita Viestintävirasto tarvitsisi muiden lakien, kuten tietoyhteiskuntakaaren ja laajakaistatukilain, mukaisissa valvontatehtävissä, Viestintävirasto esittää, että sen tiedonsaantioikeudet turvattaisiin laajentamalla ehdotuksenmukaista tiedonsaantioikeutta koskemaan kaikkia sen valvontatehtäviä. Vastaavasti tiedonsaantioikeuden laajentamisen edellyttämät muutokset voitaisiin tehdä esimerkiksi tietoyhteiskuntakaareen. Oikeusministeriön mukaan Viestintäviraston tiedonsaantioikeutta säätelevä 10 §:n 2 momentti ja sen perustelut kaipaavat selventämistä. Kyseinen lainkohta on oikeusministeriön mukaan muotoilultaan hyvin lavea. Lisäksi sen tarpeellisuus ja suhde pykälän 1 momenttiin jää oikeusministeriön mukaan epäselväksi, koska molemmat säännökset tarkoittaisivat käytännössä Viestintäviraston oikeutta saada salassa pidettäviä tietoja samoilta toimijoilta.

Viestintävirasto kannattaa sille ehdotettuja määräysenantovaltuuksia. Viestintävirasto esittää pykälätekstiä kuitenkin muutettavaksi siten, että sen määräysvaltuus koskisi tietojen digitaalisen muodon sijaan tietojen muotoa. Tällöin virasto voisi määritellä myös toimitettavien vähimmäistietojen esitystavan tarkkuuden. Valtiovarainministeriö tuo lausunnossaan esille, ettei esitysluonnoksesta ilmene, onko Viestintävirastolla ohjaus- tai määräysenantovaltaa siltä osin kuin Johtotieto Oy arvioi, vaarantaako tietojen antaminen verkkojen tietoturvallisuutta, yleistä tai kansallista turvallisuutta tai yritys- ja liikesalaisuuksia tai rajoittaa näillä perusteilla tietojen antamista. Lain jatkovalmistelussa olisikin sen mukaan arvioitava, tulisiko lakiin sisällyttää tältä osin asetuksenantovaltuus tai laajentaa Viestintäviraston määräysenantovaltuus kattamaan myös Johtotieto Oy:lle säädettyä oikeutta rajoittaa tietojen antamista.

5. Tietoyhteiskuntakaaren tehtävät muutokset

Velvollisuudesta rakentaa sisäinen viestintäverkko ja fyysinen infrastruktuuri

Viestintävirasto, Viestinnän Keskusliitto, Suomen Yrittäjät ry sekä Suomen Kiinteistöliitto pitävät perusteltuna rakentamisvelvoitteen laajentamista esitysluonnoksessa ehdotetulla tavalla siten, että rakentamisvelvoite koskee fyysisen infrastruktuurin lisäksi nopeat yhteydet mahdollistavan sisäisen viestintäverkon rakentamista uusiin ja peruskorjattaviin rakennuksiin sekä kiinteistöihin. Viestinnän keskusliitto kuitenkin toteaa, että samanaikaisesti on huolehdittava, ettei langattomien yhteyksien kehittämiseksi ja käytölle aseteta esteitä niissä tilanteissa, joissa nopea yhteys voidaan toteuttaa kustannustehokkaammin langattomana. Kuluttajaliiton mukaan velvollisuus rakentaa uusiin rakennuksiin nykyaikaiset viestintäverkot on periaatteellisesti tärkeää, mutta käytännön kannalta velvoitteen merkitys lienee vähäisempi. Sen sijaan velvollisuudella asentaa nopea sisäverkko peruskorjauksen yhteydessä on kuluttajaliiton mukaan myös merkittäviä käytännön vaikutuksia.

Monet sisäverkon rakentamisvelvollisuuteen kriittisesti suhtautuvat tuovat lausunnoissaan esille rakentamisvelvollisuudesta aiheutuvat kustannukset. Helsingin seudun liikenteen mukaan ehdotus kiinteistön tai rakennuksen fyysisen infrastruktuurin ja sisäisen verkon suunnittelusta ja rakentamisesta voi osaltaan olla ristiriidassa kohtuuhintaisesta ja monimuotoisesta asumisesta asetetun MAL -tavoitteen kanssa. Velvoitteella rakentaa sisäiset viestintäverkot fyysisten infrastruktuurien ohella ei Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry:n mukaan tavoitettaisi luonnosehdotuksessa esitettyjä kustannussäästöjä. Lisäksi rakentamisesta aiheutuvat kustannukset on sen mukaan arvioitu alakanttiin. Yhdistys haluaa turvata asukkaiden valinnanvapauden päättää aktiivisten sisäverkkojen rakentamisesta. Sen mukaan lakiehdotus perustuu vanhanaikaiseen viestintäteknologiaan. Helsingin kaupunki toteaa laajakaistayhteyden rakentamisvelvollisuudesta aiheutuvien kustannusten olevan suuret ja, ettei säädettävä velvoite huomioi nopeaa teknologiakehitystä. Kuntaliitto lausuu, että ennen kuin direktiiviä laajempaan implementointiin päädytään tämän asian osalta, tulee olla tarkempi selvitys sääntelyn kustannusvaikutuksista.

Rakentamisvelvollisuuden piiriin kuuluvat hankkeet

Kiinteistöliitto pitää onnistuneena ehdotukseen otettuja ehtoja rakentamisvelvoitteen syntymiselle: Liitto kannattaa sitä, että velvoite koskisi ainoastaan peruskorjaushankkeita, joiden yhteydessä nopeita laajakaistayhteyksiä tukevan viestintäverkon ja sitä palvelevan fyysisen infrastruktuurin rakentaminen on rakennusteknisesti perusteltua. Isännöintiliitto yhtyy kiinteistöliiton näkemykseen. Toisin kuin Isännöintiliitto ja Rakennusteollisuus ry, on Kiinteistöliitto sitä mieltä, että perusteluissa on myös kiitettävällä tavalla kirjoitettu auki se, minkälaisia peruskorjaushankkeita laissa tarkoitetaan. Rakennusteollisuus ry:n näkemyksen mukaan rakentamisvelvollisuus peruskorjausten yhteydessä on perusteltua ainoastaan silloin, kun rakennuksen *sähköverkkoon* tehdään muutoinkin muutoksia ja sisäverkon rakentaminen on rakennusteknisesti järkevää, kun rakennuksen rakenteisiin kajotaan. STUL ry:n mukaan taas peruskorjaukseen liittyvän verkon rakentamisvelvoitteen tulisi aktualisoitua ainoastaan kokonaisvaltaisten putki- ja sähkösanerauksien yhteydessä.

Suomen Yrittäjät ry mukaan peruskorjaushankkeiden osalta ehdotetun säännöksen soveltamisala tulisi olla lähtökohtaisesti varsin suppea, ja rakennusteknisen perusteltavuuden arviointi tulisi jättää kiinteistön tai rakennuksen omistajan päätettäväksi. Pääpaino sisäverkkojen ja muun pysyvän infrastruktuurin rakentamisvelvoitteiden osalta tulisi sen mukaan olla uudisrakentamisessa.

Vantaan kaupunki kannattaa esitysluonnoksen peruskorjauksia koskevia rajoituksia siitä, että velvoitetta sisäisen verkon rakentamiseen ei ole tilanteessa, joissa kiinteistössä on jo käytettävissä nopeita yhteyksiä tukeva sisäinen viestintäverkko. STUL ry esittää, että jo asennetuille ja käyttöönotetuille sisäverkoille tulisi olla määritelty laadullinen raja, jonka ylittyessä verkko ei kuuluisi saneerausvelvoitteen piiriin muun laajemman perusparannustyön yhteydessä. Rajan asettaminen tulisi perustua sisäverkon yleisen laadun, käytettyjen komponenttien ja rakenteen laadun silmämääräiseen arviointiin sekä mahdollisesti myös kiinteistön rakentamisvuoden tarkasteluun. Rajamäärittely voisi nojautua myös Viestintäviraston sisäverkkomääräyksiin. Kaikki vanhat sisäverkot, joista ei ole olemassa ajantasaista dokumentaatiota verkon rakenteesta ja tehdyistä muutoksista, tulisi STUL ry:n mukaan kuitenkin kuulua automaattisesti saneerausvelvoitteen piiriin.

Rakentamisvelvollisuudesta vapautetut rakennustyypit

Viestintävirasto, Suomen Yrittäjät ry ja Omakotiliitto kannattavat ehdotusta siitä, että omakotitalot ja vapaa-ajan asunnot vapautettaisiin sisäisen viestintäverkon rakentamisvelvoitteesta. Omistajan valinnan vapauden turvaaminen nähdään perusteltuna erityisesti rakentamisesta potentiaalisesti aiheutuvien kohtuuttomien kustannusten vuoksi.

Helsingin kaupunki esittää, että poikkeus olisi syytä ulottaa paitsi omakoti- ja loma-asuntoihin myös peruskorjattaviin kerrostaloihin silloin, kun nopeita laajakaistayhteyksiä tukevan kiinteistön fyysisen infrastruktuurin lisäämisestä aiheutuisi ilmeisesti kohtuuttomia kustannusvaikutuksia omistajalle. Samoin tulisi ottaa huomioon rakennuksen käyttötarkoitus siten, ettei infrastruktuuria tai ainakaan sisäistä viestintäverkkoa tulisi velvoittaa rakentamaan rakennuksiin, joissa niiden käyttötarkoitus huomioon ottaen ei ole nähtävissä sellaiselle tarvetta. Suomen Yrittäjät ry vaatii soveltamisalaa koskevia perusteluita täsmennettäväksi samansuuntaisin perustein. Kustannusten kohtuuttomuus vapautumisperusteena tulee esille myös Isännöintiliiton lausunnossa. Liitto toteaa, että kohtuuttomia kustannuksia saattaa syntyä täysin riippumatta siitä, onko kysymyksessä yhtiömuotoinen kiinteistönomistaja vai suorassa omistuksessa oleva kiinteistö eli omakotitalo. Näin ollen sisäverkon rakentamisvelvollisuudesta vapautuminen voisi liiton mukaan perustua juridisenmuodon sijaan suoraan verkon rakentamisesta aiheutuvien kustannusten kohtuuttomuuteen.

Julkisyhteisöjä koskeva soveltamisalan raja on kohdannut kritiikkiä lausuntokierroksella. Soneran näkemyksen mukaan julkisyhteisöjen jättäminen velvoitteiden ulkopuolelle voi hidastaa merkittävästi digitalisaation mukanaan tuomien hyötyjen täysmittaista käyttöönottoa julkisyhteisöjen, erityisesti kuntien osalta. Ficomin mukaan ehdotusta ei voi pitää luonnoksen ja hallitusohjelman julkishallinnon digitalisaatioinnin tavoitteiden kannalta kannatettavana. Myöskään Rakennusteollisuus ry, Finnet -liitto ja Suomen Yrittäjät ry eivät pidä perusteltuna sitä, että julkisyhteisöjen omistamat tai niiden käyttämät rakennukset vapautettaisiin velvoitteesta rakentaa sisäinen viestintäverkko. Suomen Yrittäjät ry esittääkin, että kyseinen poikkeussäännös rajattaisiin koskemaan pääsääntöisesti vain sotilaskäytössä olevia rakennuksia tai muita kansallisen turvallisuuden tarkoituksiin käytettyjä rakennuksia.

Sen sijaan Espoon kaupunki esittää julkisyhteisöjä koskevan soveltamispoikkeuksen laajentamista entisestään siten, että julkisyhteisöjen ohella myös niiden tytäryhtiöiden, joiden omistamat rakennukset ovat esityksen mukaisesti julkisyhteisön käytössä, jäisivät myös ehdotetun toteuttamisvelvoitteen ulkopuolelle. Lisäksi Espoon kaupungin mukaan olisi kohtuullista edellyttää tietoyhteiskuntakaaren 12 luvun tarkoittamille yleispalveluyrityksille velvollisuus rakentaa ja tarjota nopeita kuituliittymiä kunnallistekniikan merkittävien muutostöiden yhteydessä, joissa kiinteistön vesi, viemäri tai sähköliittymä korvataan uudella.

Rakentamisvelvoitteen valvonta

Kuntaliitto on sitä mieltä, että rakentamisvelvollisuutta koskevaan tietoyhteiskuntakaaren 249 §:n perusteluihin tulisi selvyuden vuoksi lisätä maininta siitä, että rakentamisvelvoitetta ei valvota rakennusviranomaisen toimesta rakennushankkeen mahdollisessa lupavaiheessa. Liitto toteaa, että säännöksen valvonta ja sen soveltamiseen liittyvä neuvonta kuuluvat tietoyhteiskuntakaaren 38 luvun tarkoittamille viranomaisille. Sen sijaan Isännöintiliitto vaatii, että hallituksen esitykseen pitäisi ehdottomasti lisätä maininta siitä, että nimenomaan rakennusvalvonta arvioi rakennuslupahakemuksen yhteydessä sen, milloin sisäisen viestintäverkon rakentaminen on rakennusteknisesti perusteltua ja kiinteistön omistaja näin ollen velvollinen kustannuksista huolimatta sisäverkon rakentamiseen.

Ympäristöministeriö toteaa tietoyhteiskuntakaareissa säädettyihin Viestintäviraston määräyksenantovaltuuksiin liittyen, ettei sen valtuutta ole esitysluonnoksessa rajattu mitenkään. Kuitenkin maankäyttö- ja rakennuslaissa on säädetty rakentamiselle asetettavista vaatimuksista, joiden toteutumista valvotaan rakentamisen lupa- ja valvontamenettelyssä. Jotta lakimuutoksessa esitettyjä vaatimuksia ei sekoitettaisi maankäyttö- ja rakentamislaissa asetettuihin vaatimuksiin, tulisi Viestintäviraston edellä mainittu valtuutus säätää ympäristöministeriön mukaan tarkkarajaisemmin.

6. Eräät muut ehdotukset

Oikeusministeriön huomauttaa, että esitysluonnoksen mukainen sääntelytilanne jättää Viestintävirastolle laajan harkintavallan käyttökorvauksen määräytymisestä, koska laissa ei ole säännöksiä

käyttökorvaushinnan muodostumisesta. Oikeusministeriön mukaan laissa tulisikin säätää yleiset kriteerit käyttökorvaushinnan määräytymiselle. Oikeusministeriö kannattaa esitettyä muutoksenhakusääntelyä, mutta esittää sääntelytapaan ja sanavalintoihin tältä osin muutoksia. Lisäksi ministeriö esittää harkittavaksi viranomaisen valitusoikeuden rajaamista ja esittää muutamia tarkennuksia tietoyhteiskuntakaaren muutosten osalta.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto ja Lapin ELY -keskus huomauttavat, että nykyainsäädäntöä kuvaava luku vaatii tarkennusta vesilain ja ympäristösuojelulain valvontaviranomaisia ja lupaviranomaista koskevien tietojen osalta. Lisäksi Etelä-Suomen ja Pohjois-Suomen aluehallintovirastot toteavat, että vesilain ja ympäristösuojelulain säännökset tulee ottaa huomioon verkostojen rakentamisen sääntelyssä, vaikkeivät mainitut lait itsessään sisällä säännöksiä yhteisrakentamisesta tai rakentamiseen liittyvien tietojen antamisesta. Myös Maanmittauslaitos, Trafi ja Elenia Oy ovat lausunnoissaan esittäneet tarkennuksia nykytilaa koskevaan lukuun liittyen.

Kilpailu- ja kuluttajavirasto ehdottaa että LVM teettää riippumattomalla asiantuntijalla jälkikäteisen vaikutusarvioinnin ehdotetun lain voimaan tulon, jälkeen. Vaikutusarvioinnilla selvitettäisiin muun ohella, miten lain tavoitteet viestintäverkkojen rakentamiskustannusten alentamiseksi ovat toteutuneet, ja onko joltain osin tarvetta lain täsmentämiselle tai muuttamiselle.

Liikennevirasto esittää että lain nimikettä tarkennettaisiin siten, että siitä ilmenisi paremmin, mistä yhteisrakentamisesta ja yhteiskäytöstä on kyse. Myös oikeusministeriön mukaan yhteisrakentamis- ja yhteiskäyttölain nimikettä olisi tarkistettava siten, että se kuvaa lain sisältöä riittäväällä tavalla.

Liite

Lausunto saatiin seuraavilta tahoilta:

Työ- ja elinkeinoministeriö
Puolustusministeriö
Valtiovarainministeriö
Ympäristöministeriö
Oikeusministeriö
Lapin ELY -keskus
Pohjois-Suomen aluehallintovirasto
Etelä-Suomen aluehallintovirasto
Tietosuojavaltuutetun toimisto
Viestintävirasto
Kilpailu- ja kuluttajavirasto
Energiavirasto
Trafi
Liikennevirasto
Suomen Ympäristökeskus SYKE
Maanmittauslaitos
Vantaan kaupunki
Espoon kaupunki
Helsingin kaupunki
TeliaSonera Finland Oyj
DNA Oy
Elisa Oyj
FiCom ry
Suomen Satamaliitto ry
Isännöintiliitto
Helen Oy
Suomen Erillisverkot Oy
Suomen Kuluttajaliitto ry
Kuntaliitto
Finnet-liitto
Vesilaitosyhdistys
Rakennusteollisuus RT ry
Maaseutupolitiikan yhteistyöryhmä
Fingrid Oy
Suomen Kaasuyhdistys ry
PALTA ry
Finavia Oyj
Viestinnän keskusliitto
Keskuskauppakamari
Keypro Oy
Energiateollisuus ry
Elenia Oy
Suomen Yrittäjät ry
Suomen Kiinteistöliitto ry
Suomen Omakotiliitto ry
Suomen Asunto-osakkeenomistajat ry
Suomen Seutuverkot ry
HSL
Sähkö- ja teleurakoitsijoidenliitto STUL ry